

SLO-analyse

In vogelvlucht - Zwijsen

© **Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede**

Alle rechten voorbehouden. Mits de bron wordt vermeld is het toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren dan wel op andere wijze te verveelvoudigen.

Juli 2007

1. Registratiedeel

Titel	<i>In vogelvlucht</i>
Volledige titel	<i>In vogelvlucht</i>
Auteurs	Maissan, J.; Simons, J (beide hoofdauteurs ; daarnaast auteurs per leerjaar)
Uitgever	Zwijzen BV, Uitgeverij
	Postbus 805
	5000 AV TILBURG
	Tel: 013 - 5838800
	Fax: 013 - 5838890
	E-mail: klantenservice@zwijsen.nl
	Website: www.zwijsen.nl
	Methodewebsite: www.invogelvlucht.nl
Jaar van uitgave	2005 - 2006
Omschrijving	<i>In vogelvlucht</i> is een methode voor natuur, techniek, milieu en gezond en redzaam gedrag voor de jaargroepen 4 tot en met 8 van de basisschool. Het betreft een vernieuwde versie en opvolger van <i>In vogelvlucht</i> uit 1991, die bedoeld is voor natuuronderwijs. Actief leren staat centraal in <i>In vogelvlucht</i> . De methode is volgens de auteurs zowel geschikt voor klassikale aanpak als voor zelfstandig werken.
Samenstelling	De methode bestaat per leerjaar (groep 4-8) voor de leerkracht uit: een handleiding. Per leerling is er een lesboek, twee werkboeken (groep 4 één werkboek; verbruiksmateriaal) en twee antwoordenboeken (groep 4 één). Bij de methode hoort een educatieve website voor groep 6, 7 en 8, die toegang biedt tot aparte themasites die gevuld zijn met extra leerstof en diverse activiteiten bij alle thema's. Hierop kan een school zich abonneren.
Doelstellingen en uitgangspunten	In <i>In vogelvlucht</i> staat actief leren centraal. De auteurs gaan ervan uit dat actief leren wordt gerealiseerd wanneer leerlingen het onderwijsaanbod als 'echt' ervaren. Er is sprake van actief leren als leerlingen samenwerken en eigen initiatief en verantwoordelijkheid ontwikkelen, als ze leren vanuit 'echte' leervragen en worden geëvalueerd en beoordeeld aan de hand van het 'echte' werk. Hiernaast worden vier didactieken aangemerkt: de didactiek van de beleving; de didactiek van het onderzoek; de didactiek van het leren kiezen; de didactiek van het ontwerpen-maken-gebruiken. Deze baseren zich op wetenschappelijke theorieën over de betekenis van de natuur voor kinderen (beleving), over cognitieve ontwikkeling en ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden (onderzoek), over de ontwikkeling van moreel besef en handelen in relatie tot waarden en normen in de samenleving (leren kiezen) en over leren door ontwerpen (ontwerpen-maken-gebruiken). De didactiek van de beleving en het onderzoek zijn in de methode met name in 'leren kennen'-thema's aan de orde. De didactiek van het leren kiezen en de didactiek van het ontwerpen zijn (soms gecombineerd) aan de orde in de 'leren kiezen'-thema's. <i>In vogelvlucht</i> gaat ervan uit dat de samenleving waarin kinderen opgroeien eisen stelt. Kinderen vervullen nu en straks rollen waarop ze onder meer door onderwijs worden voorbereid. <i>In vogelvlucht</i> biedt 'leren kennen'- en 'leren kiezen'-thema's. In de 'leren kennen'-thema's gaat het met name om informatie verwerven over natuur en techniek en om het aanleren van onderzoeksvaardigheden. In de 'leren kiezen'-thema's ligt het accent op milieu, techniek en gezond en redzaam gedrag en daarnaast op morele

Titel	<i>In vogelvlucht</i>		
	ontwikkeling en op vaardigheden die te maken hebben met leren kiezen. Per les worden één of meerdere lesdoelen geformuleerd. De doelen per les hebben wel betrekking op hetzelfde onderwerp.		
Kostenplaatje	Het kostenplaatje geeft een indicatie van de kosten uitgaande van vijf groepen met 25 leerlingen per groep. 'Kosten eerste aanschaf' betreft het gebruiks- en verbruiksmateriaal bij de aanschaf van de volledige methode in het eerste jaar. 'Jaarlijkse kosten' betreft de kosten van de verbruiksmaterialen in de volgende jaren. Niet doorberekend zijn eventuele kopieerkosten. 'Additioneel materiaal' betreft de kosten van extra materialen. Voor de antwoordenboeken is één exemplaar per vijf leerlingen berekend. Kortingsregelingen van de uitgever zijn bij het kostenplaatje niet meegenomen. Peildatum voor dit kostenplaatje is juli 2007. De kostprijs voor de educatieve website (additioneel materiaal) is berekend voor een leerlingenaantal van 200 tot en met 249. Per jaar wordt een licentie verstrekt. Voor een overzicht van de kosten van de methode zie www.leermiddelenplein.nl of kijk op de website van de uitgever: www.invogelvlucht.nl .		
	<i>Kosten eerste aanschaf</i>	<i>Jaarlijkse kosten</i>	<i>Additioneel materiaal</i>
	€ 3.494,65	€ 515,25	€ 60,00 per school per jaar
Overige informatie	<ul style="list-style-type: none"> • De auteurs geven aan dat de methode ook bruikbaar is op montessorien daltonscholen. De achtergrondinformatie van de basislessen is zo geformuleerd dat deze zo te gebruiken in een algemene les. Daarna kunnen de leerlingen verder met de startles en afsluiten met een keuze uit de leervragen en webvragen uit het lesboek. Bij elk thema is een kopieerbaar werkplan opgenomen dat leerlingen helpt bij het indelen van hun werk. • Voor groep 3 is een geïntegreerd pakket voor de kennisgebieden in ontwikkeling. Hierin zijn de kerndoelen voor tijd, ruimte en natuur en techniek verwerkt en enkele kerndoelen van mens en samenleving. De thema's sluiten aan bij de kernen van Veilig leren lezen. • Op de website www.klassetv.nl staan voor groep 5 tot en met 8 filmpjes bij alle lessen van de methode. Scholen kunnen hierop een abonnement nemen. • In het blad JSW van september 2006 is een recensie van de methode verschenen <http://www.jsw-online.nl/showpdf.asp?pdffile=/userdata/magazine_jsw/uitgaven/2006%20september/91_1gereedschap.pdf> 		

2. In hoeverre wordt aan de kerndoelen voldaan?

Toelichting

Bij het analyseren van de methoden Natuur en techniek op de kerndoelen is door SLO uitgegaan van de versie herziening 2006.

Om de kerndoelen te verduidelijken is hieronder de Karakteristiek van de kerndoelen opgenomen. Deze Karakteristiek is vastgesteld door de overheid.

De kerndoelen behorende bij het leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' vallen onder vier verschillende domeinen:

- Mens en samenleving
- Natuur en techniek
- Tijd
- Ruimte

Bij het domein *Natuur en techniek* gaat het om het leren kennen van de wijze waarop mensen hun omgeving inrichten. Daarbij kunnen verschillende aspecten een rol spelen (economische, politieke, culturele, technische en sociale aspecten). Het gaat daarbij om datgene wat van belang is voor betekenisverlening aan het bestaan, om duurzame ontwikkeling, om (voedsel)veiligheid en gezondheid en om technische verworvenheden.

Bij het oriënteren op de natuur gaat het om jezelf, om dieren en planten en natuurverschijnselen.

Leerlingen oriënteren zich op de natuurlijke omgeving en op verschijnselen die zich daarin voordoen.

Kerdoelen Natuur en techniek

Voor het leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld – Natuur en techniek' zijn de volgende kerndoelen geformuleerd:

- (40) De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.
- (41) De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.
- (42) De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.
- (43) De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.
- (44) De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.
- (45) De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.
- (46) De leerlingen leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag en nacht veroorzaakt.

Daarnaast zijn er onder het leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld – Mens en samenleving' twee kerndoelen betreffende de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen en het zorgvuldig omgaan met het milieu geformuleerd. Deze twee kerndoelen zullen ook in de analyses meegenomen worden.

- (34) De leerlingen leren zorg dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
- (39) De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Analyseresultaten kerndoelen

Met betrekking tot de kerndoelen voldoet de methode *In vogelvlucht* aan zeven van door de overheid geformuleerde kerndoelen 'Oriëntatie op jezelf en de wereld - Natuur en techniek en Mens en samenleving', namelijk de kerndoelen 34, 39, 40, 42, 44, 45 en 46. Ook kerndoel 41 is grotendeels aanwezig. Er wordt alleen in beperkte mate aandacht besteed aan de vorm en functie van plantenonderdelen. De methode besteedt aandacht aan voorplanting als functie van plantenonderdelen maar niet aan mogelijke andere functies. Kerndoel 43 is gedeeltelijk aanwezig. Het beschrijven van het weer is wel aanwezig; het beschrijven van het klimaat niet. De uitgever geeft aan dat dit een bewuste keuze is. Enerzijds om het aspect klimaat in de methode voor aardrijkskunde is uitgewerkt (kerndoel 49 domein ruimte); anderzijds omdat het wel uitgewerkte onderdeel 'weer' zich goed leent voor eigen onderzoek door de leerlingen.

3. In welke kerninhouden worden de kerndoelen in de methode uitgewerkt?

Toelichting

De analyse door SLO op kerndoelen is tweeledig. Enerzijds bekijkt SLO of de methode voldoet aan de globaal geformuleerde, door de overheid vastgestelde, kerndoelen. Het resultaat van deze analyse vindt u bij vraag 2 weergegeven.

Om aan te kunnen geven op welke wijze methoden de kerndoelen concretiseren is door SLO een nadere uitwerking van de kerndoelen in kerninhouden (indicatoren) gemaakt. Deze analyse op kerninhouden voorziet scholen van gedetailleerde informatie.

In dit instrument zijn de kerndoelen voor **natuur en techniek** en twee kerndoelen voor **mens en samenleving** uitgewerkt. Deze kerndoelen zijn door SLO vertaald in negentien indicatoren. De kerninhouden zijn zoveel mogelijk direct afgeleid van het kerndoel. Vervolgens zijn deze kerninhouden nader uitgewerkt in specificaties. Er is getracht deze zo zorgvuldig mogelijk te formuleren. Bij deze uitwerking is gebruik gemaakt van de tussendoelen zoals die zijn geformuleerd door de projectgroep Tule (Tussendoelen en leerlijnen, SLO, 2007).

Overzicht van aangetroffen kerninhouden

In de tabel is aangegeven welke specificaties in de methode **Leefwereld** aan de orde komen en welke niet.

Legenda:

A	=	analyseresultaat
■	=	aanwezig
▣	=	gedeeltelijk aanwezig
□	=	afwezig
n.v.t.	=	niet van toepassing

<i>Kerndoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	<i>A</i>
34. De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.	34.1 Zorg dragen voor lichamelijke gezondheid van henzelf.	34.1.1 Hygiëne.	■
		34.1.2 Voeding.	■
		34.1.3 Verslaving.	□
		34.1.4 Rust, ontspanning, houding en beweging.	■
	34.2 Zorgen dragen voor lichamelijke gezondheid van anderen.	34.2.1 Ziekte, handicaps en gezondheidszorg.	■
		34.2.2 EHBO.	■
	34.3 Zorg dragen voor psychische gezondheid van henzelf.	34.3.1 Opkomen voor jezelf.	■
	34.4 Zorg dragen voor de psychische gezondheid van anderen	34.4.1 Rekening houden met anderen.	■
39. De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.	39.1 Met zorg omgaan met het milieu.	39.1.1 Kennis over de betekenis van het milieu.	■
		39.1.2 Kennis over ingrijpen van de mens in relatie tot het milieu.	■
		39.1.3 Kennis over duurzame ontwikkeling.	■

<i>Kerdoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	A
		39.1.4 Zorg dragen in relatie tot milieu en duurzame ontwikkeling.	■
40. De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.	40.1 Leren over planten.	40.1.1 Variatie en soorten planten onderscheiden en benoemen.	■
		40.1.2 Functioneren van planten in leefomgeving.	■
		40.1.3 Relatie met omgeving.	■
	40.2 Leren over dieren.	40.2.1 Variatie en soorten dieren onderscheiden en benoemen.	■
		40.2.2 Functioneren van dieren in leefomgeving.	■
		40.2.3 Relatie met omgeving.	■
41. De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.	41.1 De bouw van planten en de vorm van en functie van de plantendelen.	41.1.1 Bouw van planten.	■
		41.1.2 Vorm en functies van plantendelen.	■
	41.2 De bouw, vorm en functie van onderdelen/ lichaamsdelen van mens en dier.	41.2.1 Bouw van mens en dier.	■
		41.2.2 Vorm en functie van onderdelen/lichaamsdelen van mens en dier.	■
	41.3 De overeenkomsten en verschillen tussen planten, dieren en mensen.	41.3.1 Bouw, vorm en functies vergelijken.	■
42. De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur	42.1 Onderzoek doen aan materialen.	42.1.1 Eigenschappen van verschillende soorten materialen.	■
	42.2 Onderzoek doen aan natuurkundige verschijnselen.	42.2.1 Licht.	■

<i>Kerdoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	<i>A</i>
		42.2.2 Geluid.	■
		42.2.3 Elektriciteit.	□
		42.2.4 Kracht.	□
		42.2.5 Magnetisme.	■
		42.2.6 Temperatuur.	■
43. De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.	43.1 Beschrijven van het weer met behulp van temperatuur, neerslag en wind.	43.1.1 Temperatuur.	■
		43.1.2 Neerslag.	■
		43.1.3 Wind.	■
		43.1.4 Weer en seizoenen.	■
	43.2 Beschrijven van het klimaat met behulp van temperatuur, neerslag en wind.	43.2.1 Aspecten die klimaat bepalen.	□ komt bewust niet voor in de methode om dubbeling met methode aardrijkskunde te voorkomen
		43.2.2 Klimaatsoorten.	□
44. De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.	44.1 Relaties leggen tussen werking, vorm en materiaalgebruik van producten.	44.1.1 Materialen.	■
		44.1.2 Technische inzichten.	■
		44.1.3 Vormgeving.	■
		44.1.4 Wisselwerking tussen werking, vorm en materiaalgebruik.	■
45. De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.	45.1 Oplossingen bedenken voor technische problemen.	45.1.1 Ontwerp/werktekening maken.	■
		45.1.2 Keuze voor materiaal.	■
		45.1.3 Keuze voor hulpmiddelen.	□
		45.1.4 Rekening houden met randvoorwaarden.	□
	45.2 Oplossingen uitvoeren voor technische problemen.	45.2.1 Natuurkundige en technische principes gebruiken.	■
		45.2.2 Rekening houden met	□

Kerdoel	Indicator SLO	Specificatie SLO	A
		randvoorwaarden.	
	45.3 Oplossingen evalueren voor technische problemen.	45.3.1 Beoordelen van eindproduct.	■
		45.3.2 Aangeven van verbeterpunten.	□
46. De leerlingen leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag en nacht veroorzaakt.	46.1 Leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag/nacht veroorzaakt.	46.1.1 Zonnestelsel.	■
		46.1.2 Draaiing van de aarde en ontstaan van dag- en nachtritme.	■
		46.1.3 De beweging van de aarde ten opzichte van de zon en het ontslaan van seizoenen.	■

4. Welke leerinhouden komen aan bod, op welke manier gebeurt dat en is er samenhang?

De methode besteedt aandacht aan vijf leergebieden: levende natuur, niet-levende natuur, techniek, milieu, techniek en gezond en redzaam gedrag. Deze leergebieden komen elk jaar minstens een keer aan de orde, met uitzondering van gezond en redzaam gedrag, dat alleen in de groepen 6 en 7 voor komt. De invulling wordt wel steeds abstracter. Zo komt in groep 5 bij levende natuur het eigen lichaam aan de orde en in groep 8 de zintuigen. De leergebieden worden steeds vanuit een bepaald thema behandeld. Deze thema's (zes per jaar) zijn voor elk leerjaar anders.

De methode onderscheidt 'leren kennen'- en 'leren kiezen'-thema's. Bij de eerstgenoemde leren de leerlingen onderzoeksvaardigheden: waarnemen, experimenteren, verslag leggen en concluderen. In de 'leren kiezen'-thema's is er aandacht voor morele ontwikkeling en ontwikkelen de leerlingen strategieën om tot goede keuzes te komen. *In vogelvlucht* besteedt aandacht aan waardencommunicatie en handelingsperspectief. Dit om de leerlingen te leren hoe je met respect voor elkaar over waarden kunt communiceren en om gedrag te oefenen, zodat voornemens omgezet kunnen worden in daden.

De methode werkt vooral aan het ontwikkelen van onderzoekend leren/gedrag en aan het bevorderen van het ontmoeten met de natuur. De leerlingen worden gestimuleerd om met concreet materiaal aan het werk te gaan. Leerlingen gaan hierbij ook regelmatig naar buiten. De methode bevat onderzoeks- en doeopdrachten. Daarnaast biedt de methode kennisoverdracht via tekst en illustraties. In mindere mate komt het werken aan het ontwikkelen van ontwerpend leren/gedrag voor. Zo is probleemoplossend werken vooral in groep 6 aangetroffen maar in groep 8 nauwelijks.

Een belangrijk uitgangspunt van de methode is dat leerlingen het gevoel krijgen dat ze leren voor 'het echte leven'. De methode sluit aan bij de interesse en belevingswereld van de leerlingen (beelden uit dagelijks leven). Elke les staat een leervraag centraal die aansluit bij de nieuwsgierigheid van de leerlingen. Deze leervraag is overigens niet een eigen vraag van de leerlingen. De methode gaat uit van de concept-contextbenadering.

De methode besteedt naast natuur- en techniek ook aandacht aan aspecten van mens en samenleving (milieu, gezond en redzaam gedrag). Zo wordt in de methode ook aandacht besteed aan consumenteneducatie. Relaties met andere vakgebieden worden niet expliciet aan de orde gesteld

maar komen wel voor in de methode. Zo wordt door de behandeling van de kernbegrippen de taalvaardigheid vergroot. De preteaching gaat ook hierop in en is specifiek bedoeld voor taalzwakke leerlingen. Vaardigheden als presenteren, discussiëren en het maken van werkstukken komen in de methode regelmatig aan de orde. Ook verschillende aspecten van het rekenonderwijs komen terug in de methode. Bijvoorbeeld bij tijdmeting, spiegelen, het uitwerken van onderzoeksgegevens in een grafiek of het werken met schaal.

De methode maakt vanaf groep 6 gebruik van themasites, waarbij bij elk thema links worden gegeven naar actuele websites. De uitgever geeft aan dat dit jaarlijks bijgewerkt zal worden. In de handleidingen en leerlingenboeken wordt door middel van de webvragen naar deze sites verwezen.

De uitgever geeft een digitale nieuwsbrief kennisgebieden uit. Deze verschijnt vier keer per jaar en bevat nieuws over de methoden voor de kennisgebieden maar in toenemende mate ook nieuwe informatie over vakgebieden en informatie over relevante tentoonstellingen en dergelijke.

4. Welke leerinhouden komen aan bod, op welke manier gebeurt dat en is er samenhang?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
4.1 De volgende leerinhouden komen aan bod:	4.1.1 natuur	■	
	4.1.2 techniek	■	
	4.1.3 milieu	■	
	4.1.4 gezond en redzaam	■	
4.2 De leerinhouden worden op de volgende manier aangeboden:	4.2.1 de methode werkt aan het ontwikkelen van onderzoekend leren/gedrag	■	
	4.2.2 de methode werkt aan het ontwikkelen van ontwerpend leren/gedrag	■	
	4.2.3 de methode werkt aan het bevorderen van het ontmoeten met de natuur	■	
	4.2.4 concept-contextbenadering	■	
	4.2.5 anders, namelijk....	n.v.t.	
4.3 Er wordt een relatie gelegd met andere leergebieden:	4.3.1 Nederlands	■	
	4.3.2 rekenen/wiskunde	■	
	4.3.3 kunstzinnige oriëntatie	▣	methode bevat enkele creatieve opdrachten
	4.3.4 bewegingsonderwijs	▣	thema lichaam en sport
	4.3.5 Engels	□	
	4.3.6 oriëntatie op jezelf en de wereld	■	
4.4 Er wordt een relatie gelegd met de actualiteit:	4.4.1 de handleiding geeft hiervoor suggesties	■	in de lessen wordt verwezen naar de themasites
	4.4.2 er wordt verwezen naar actuele informatie op een methodesite	■	

4. Welke leerinhouden komen aan bod, op welke manier gebeurt dat en is er samenhang?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
	4.4.3 via een (digitale) nieuwsbrief	■	nieuwsbrief kennisgebieden (4x per jaar)
4.5 Er wordt een relatie gelegd met de eigen omgeving	4.5.1 eigen leefomgeving	■	
	4.5.2 eigen tijd (heden)	■	

5. Hoe is de leerstof geordend?

Per jaargroep (4 tot en met 8) behandelt de methode zes thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de leerlingen. Deze thema's zijn voor elk leerjaar anders. Binnen een thema ligt het accent op één van de leergebieden: levende natuur, niet-levende natuur, techniek, milieu of gezond en redzaam gedrag. Een specifiek onderwerp of thema komt niet altijd in een ander leerjaar weer terug; wel komt het achterliggende leergebied later weer aan de orde. Alle leergebieden komen in elk leerjaar aan de orde, met uitzondering van gezond en redzaam gedrag. Dit leergebied komt in leerjaar 6 en 7 voor. De invulling wordt wel steeds abstracter. Zo komt in groep 5 bij levende natuur het eigen lichaam aan de orde en in groep 8 de zintuigen.

De methode onderscheidt 'leren kennen'- en 'leren kiezen'-thema's. Bij de eerstgenoemde leren de leerlingen onderzoeksvaardigheden: waarnemen, experimenteren, verslag leggen en concluderen. In de 'leren kiezen'-thema's is er aandacht voor morele ontwikkeling en ontwikkelen de leerlingen strategieën om tot goede keuzes te komen. Per leerjaar zijn er, afhankelijk van het leerjaar, één (groep 4), twee (groepen 5, 6 en 8) of drie (groep 7) 'leren kiezen'-thema's.

De auteurs geven aan dat ze de lessen, het leerlingenboek en het werkboek zodanig hebben opgezet en vormgegeven, dat de methode zowel klassikaal als zelfstandig gebruikt kunnen worden.

In de handleiding worden de klassikale momenten zichtbaar gemaakt. Deze klassikale momenten kunnen worden overgeslagen zonder dat dit gevolgen heeft voor de instructie of verwerking van de leerstof.

Ieder thema bestaat uit een startles, drie basislessen, twee extra lessen en (vanaf groep 6) vier webvragen, die op de bijbehorende website uitgewerkt kunnen worden. Alleen in groep 4 bevat een thema twee basislessen (startles en les informatie verwerven/verwerken) en een extra les. Een startles (50 minuten) bestaat uit twee fotopagina's met praatvragen. De titel van de les is, net als bij de andere lessen, een leervraag. In de startles wordt de voorkennis van de leerlingen geactiveerd. De kernbegrippen van het thema komen aan de orde en de inhoud van de overige lessen bij het thema wordt kort aangestipt. In de drie daaropvolgende basislessen (45 minuten) wordt de leerstof verder uitgediept.

De leerkracht kan bepalen of de extra lessen worden behandeld. De lessen kunnen ook (zelfstandig) door een deel van de groep gedaan worden. Voor zwakkere leerlingen blijft dit dan bijvoorbeeld achterwege. Afhankelijk van de werkwijze van de school, is het ook mogelijk dat leerlingen zelfstandig hun keuze maken uit de lesstof van een thema. Hiervoor vullen zij hun werkplan in. Ook heeft men de keuze om wel of geen gebruik te maken van de website. De leerlingen werken zelfstandig met de website aan de hand van vier webvragen. Dit neemt ongeveer 60 minuten in beslag.

Elke laatste les van een thema is een toetsles. In het eerste gedeelte van de les (20 minuten) bereiden de kinderen zich op de toets voor door de samenvatting van het thema te lezen, die in het werkboek staat. Daarna volgt de toets (25 minuten). De duur van de lessen in groep 4 wijkt hierop af.

De lesopbouw hangt sterk samen met het soort les. Bij de startles worden drie delen onderscheiden: activeren van voorkennis, waardenverheldering en verwerking, leervragen. Bij de basis- en extra lessen komen meer variaties in de lesopbouw voor. Een deel van de lessen kent de volgende opbouw: informatie verwerken, onderzoek doen, conclusies trekken. Lessen zonder practica of doeopdrachten kennen veelal twee lesfasen: informatie verwerven en informatie verwerken.

5. Hoe is de leerstof geordend?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
5.1 De ordening van de onderwishaften over de leerjaren heen is als volgt:	5.1.1 cursorisch	☐	
	5.1.2 concentrisch	☒	
	5.1.3 aan de hand van thema's	☒	
	5.1.7 anders, n.l.	n.v.t.	
5.2 De frequentie waarmee de onderwishaften aan bod komen is als volgt:	5.2.1 in één leerjaar	☒	een specifiek onderwerp of thema komt niet altijd in een ander leerjaar weer terug; wel komt het achterliggende leergebied later weer aan de orde
	5.2.2 in meerdere leerjaren	☒	leergebied gezond en redzaam gedrag niet in leerjaar 4, 5 en 8
	5.2.3 in elk leerjaar	☒	
5.3 De onderwishaften worden over de leerjaren heen als volgt aangeboden:	5.3.1 van algemeen naar specifiek	☒	
	5.3.2 van specifiek naar algemeen	☐	
	5.3.3 meer leerkrachtgestuurd dan leerlinggestuurd	☒	hangt samen met keuzes van leerkracht
	5.3.4 meer leerlinggestuurd dan leerkrachtgestuurd	☒	hangt samen met keuzes van leerkracht
	5.3.5 van concreet naar abstract	☒	
	5.3.6 van abstract naar concreet	☐	
	5.3.7 van dichtbij (eigen omgeving) naar veraf (verder weg)	☒	
	5.3.8 van veraf (verder weg) naar dichtbij (eigen omgeving)	☐	
5.4 De onderwishaften binnen een leerstofeenheid zijn als volgt geordend:	5.4.1 van algemeen naar specifiek	☒	
	5.4.2 van specifiek naar algemeen	☐	
	5.4.3 van leerkrachtgestuurd naar	☒	

5. Hoe is de leerstof geordend?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
	leerlinggestuurd		
	5.4.4 van leerlinggestuurd naar leerkrachtgestuurd	☐	
	5.4.5 van concreet naar abstract	☒	
	5.4.6 van abstract naar concreet	☐	
	5.4.7 van dichtbij (eigen omgeving) naar veraf (verder weg)	☒	
	5.4.8 van veraf (verder weg) naar dichtbij (eigen omgeving)	☐	
5.5 Er is sprake van een vaste lesopbouw.		☒	lesopbouw hangt samen met soort les; variatie is mogelijk

5.6 Onderwijstijd	Groep 4	Groep 5	Groep 6-8	Toelichting
<i>Lesduur (in minuten)</i>	30-60	45-50	45-60	Startles: 50 minuten; webles: 60 minuten; overige: 45 minuten groep 4: startles 40 minuten, overige wisselend
<i>Aantal lessen per week</i>	0 of 1	1	1	
<i>Aantal lessen per hoofdstuk/blok</i>	2-3	5-7	5-8	in de groep 4 en 5 geen webles
<i>Aantal weken per jaar</i>	12-18	30-36	30-36	
<i>Aantal hoofdstukken/blokken per jaar</i>	6	6	6	
<i>Minimale onderwijstijd (in uren)</i>	9	23	23	de tijd die een methode in één leerjaar nodig heeft voor de basisstof
<i>Maximale onderwijstijd (in uren)</i>	13	32	38	de tijd die een methode in één leerjaar nodig heeft voor de basis-, verrijkings- en herhalingsstof samen

6. Hoe vindt instructie plaats?

De onderdelen van directe instructie zijn in elk thema verspreid over de lessen terug te vinden. Elk thema begint met een deels klassikale startles, waarin voorkennis wordt geactiveerd. Daarna worden de leervragen besproken. Eventueel kunnen leerlingen zelf kiezen aan welke leervragen ze gaan werken. De leervragen komen in de basis- en extra lessen aan de orde. Daarnaast zijn er vanaf groep 6 webvragen. De uitwerking van de leervragen vindt plaats door informatie verwerven gevolgd door informatie verwerken, onderzoek doen of doeopdrachten. Het accent ligt op informatie verwerven en minder vaak op onderzoek doen (werken met concreet materiaal). De methode gaat uit van 'actief leren'. Het is de bedoeling dat de leerlingen eigen initiatief en verantwoordelijkheid ontwikkelen door zelfstandig werken. Instructie is kort, het klassikale deel van de les is ook kort. Dit is bovendien afhankelijk van de werkwijze van de school. De methode kan naar keuze klassikaal, zelfstandig (bijvoorbeeld bij Montessori- of Daltononderwijs) of in een mengvorm hiervan worden aangeboden.

Een groot deel van de les zijn leerlingen zelfstandig aan het werk. Er zijn verwijzingen opgenomen in les- en werkboek waardoor dit mogelijk is. Instructie van de lesstof zit ook in het les- en werkboek verwerkt.

Aan het eind van de les vindt er mogelijk een klassikale nabespreking plaats. In basisles vier vindt een terugblik plaats onder de noemer 'even terugkijken'. Leerlingen kunnen hierbij achterhalen of ze de doelen uit de voorgaande lessen beheersen.

De methode heeft per thema een preteaching-activiteit voor de kernbegrippen. Voor deze activiteit is ook een werkblad beschikbaar.

6. Hoe vindt instructie plaats?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
6.1 De methode hanteert de volgende modellen voor instructie:	6.1.1 directe instructie	■	
	6.1.2 probleemgestuurde instructie	▣	
	6.1.3 ontdekkend leren	■	
	6.1.4 anders, namelijk	n.v.t.	
6.2 De methode geeft aanwijzingen voor het variëren van de instructie.		□	
6.3 Er zijn leerkrachtgebonden en leerkrachtonafhankelijke lessen.	6.3.1 de methode kent zowel leerkrachtgebonden en leerkrachtonafhankelijke lessen	▣	afhankelijk van keuzes die scholen maken
	6.3.2 elke les bestaat uit zowel een leerkrachtgebonden als een leerkrachtonafhankelijk deel	▣	afhankelijk van keuzes die scholen maken

7. Hoe vindt verwerking plaats?

Verwerking gebeurt voor het grootste deel schriftelijk, in de werkboeken en af en toe op kopieerbladen. Leerlingen doen dit zelfstandig in groepjes of individueel. Nabespreking vindt voornamelijk klassikaal plaats. Ter ondersteuning van zelfsturing bij zelfstandig werken is voor de leerlingen in de handleiding per thema een planningsformulier opgenomen.

De methode *In vogelvlucht* hanteert veel variatie in verwerkingsopdrachten. De verschillende opdrachten, met name ook de webopdrachten, geven extra mogelijkheden voor differentiatie naar interesse. Het is vanaf groep 5 mogelijk dat leerlingen op basis van een werkplan, met daarin hun eigen leervragen of interesse, zelf een keuze maken uit het leerstof aanbod in het lesboek of op de website. De leerlingen kunnen dit formulier na de startles gebruiken. De keuze kan ook door de leerkracht bepaald worden. De opdrachten bij de extra lessen zorgen ook voor variatie naar niveau. De leerkracht kan zelf bepalen of deze extra lessen worden gemaakt en door welke leerlingen. Veel opdrachten kunnen zelfstandig, in eigen tempo, worden uitgevoerd. Er is grote variatie in het type opdrachten, zodat aan veel leerstijlen tegemoet gekomen wordt.

De methode kent wat meer gesloten dan open opdrachten. Indien scholen ook gebruik maken van de themasites is dit redelijk in evenwicht. Bij de gesloten opdrachten zitten ook rubriceer-, invul- en associatieopdrachten. Open opdrachten komen bijvoorbeeld voor bij belevingsvragen en bij het beschrijven van een proces in eigen woorden. Analyseopdrachten komen voornamelijk voor bij de doeopdrachten. Deze komen in de methode regelmatig voor. Ze zijn in het werkboek herkenbaar door een gekleurde achtergrond en door een pictogram. De methode maakt gebruik van gespreksvormen bij de oriëntatie op het thema in de startles maar ook bij waardenverheldering en gedragskeuzes maken (bijvoorbeeld bij het thema voeding). Ook de nabespreking aan het eind van het thema of les

gebeurt vaak in de vorm van een klassengesprek. Creatieve opdrachten komen op beperkte schaal voor. De leerlingen kunnen hun antwoorden controleren met het antwoordenboek, dat hoort bij het werkboek.

Vanaf groep 6 kan er ook digitaal gewerkt worden op de website. Per thema is er een site met activiteiten bij verschillende webvragen. Hieraan kan na de startles gewerkt worden. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld enquêtes invullen, aan doeopdrachten werken of gericht informatie zoeken op internet. De leerlingen doen verslag van hun activiteiten op de website in het digitale klassenboek.

In het lesboek wordt gewerkt met verhalen (kleine verhaaltjes, gedichten of stripverhaaltjes), leerteksten en vragen. Leerteksten hebben de overhand. De methode maakt veel gebruik van beeldmateriaal, ongeveer even veel foto's als tekeningen. In het leerlingenboek staan meer foto's dan teksten; in de loop van de jaren verschuift dit wel (groep 5 1:3, groep 8 1:1). In het werkboek staan meer teksten dan afbeeldingen. Schema's en tabellen komen vooral bij de opdrachten in het werkboek voor. De methode maakt bij onderzoek of doeopdrachten gebruik van concreet materiaal dat door de leerkracht verzameld moet worden. Veel materiaal voor onderzoek zal al op school aanwezig zijn of komt uit de directe schoolomgeving. Bij de lesbeschrijvingen wordt in een schema het benodigde materiaal aangegeven. Ontdekhoecken wordt slechts bij één thema bij een extra opdracht ingezet.

7. Hoe vindt verwerking plaats?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
7.1 De groeperingsvorm waarin de verwerking plaatsvindt is:	7.1.1 klassikaal	■	
	7.1.2 in tweetallen of in groepjes (samenwerkend)	■	
	7.1.3 individueel	■	
7.2 Er is variatie in de verwerking van de leerstof:	7.2.1 variatie in verwerkingsopdrachten naar interesse	■	
	7.2.2 variatie in verwerkingsopdrachten naar niveau	■	
	7.2.3 variatie in verwerkingsopdrachten naar tempo	■	
	7.2.4 variatie in verwerkingsopdrachten naar leerstijl	■	
7.3 De methode kent variatie in type opdrachten:	7.3.1 open opdrachten	■	
	7.3.2 gesloten opdrachten	■	
	7.3.3 invulopdrachten	■	
	7.3.4 rubriceeropdrachten	■	
	7.3.5 analyseopdrachten	■	
	7.3.6 associatieopdrachten	■	
	7.3.7 dramatische werkvormen	□	
	7.3.8 gespreksvormen	■	
	7.3.9 creatieve opdrachten	▣	bepert aanwezig
	7.3.10 praktijkopdrachten	■	
7.4 De verwerking van de leerstof gebeurt:	7.4.1 mondeling	▣	in handleiding staan suggesties voor vragen voor de klassikale

7. Hoe vindt verwerking plaats?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
			nabespreking
	7.4.2 schriftelijk	■	
	7.4.3 digitaal	■	
7.5 De methode hanteert de volgende informatiedragers in de lesopdrachten:	7.5.1 verhalen	■	
	7.5.2 leerteksten	■	
	7.5.3 kaarten	□	
	7.5.4 tekeningen / foto's	■	
	7.5.5 schema's / tabellen	■	
	7.5.6 multimedia	■	themasites vanaf groep 6
	7.5.7 concreet materiaal	■	

8. Op welke wijze maakt de methode gebruik van ICT?

Bij *In vogelvlucht* is een educatieve website voor groep 6, 7 en 8. Deze biedt extra leerstof bij de thema's. Gebruikers van *In vogelvlucht* kunnen een abonnement nemen op deze website. Via deze website hebben scholen toegang tot aparte websites die gevuld zijn met extra leerstof bij de thema's. De sites worden elk jaar bijgewerkt en actueel gehouden. Een school kan zelf kiezen of er gebruik gemaakt wordt van de thema-websites. Als de school hiervoor kiest, dan is deze websites ook een geïntegreerd onderdeel van de methode. De webvragen staan ook in het lesboek vermeld. De website bevat vijf onderdelen: werkkast (per thema vier webvragen en twee tips voor websites van anderen); infotheek (links naar filmpjes, foto's, spreekbeurten van anderen enzovoort); discussie (reageren op stellingen); enquête (vragen over thema, soms ook meningsvragen); email versturen naar leerkracht of medeleerling(en); klassenboek en deelnemers (overzicht van medeleerlingen). De leerkracht dient de leerlingengegevens éénmalig in te voeren, daarna kunnen ze ook bij andere thema's geïmporteerd worden. De website maakt gebruik van sites en filmpjes van anderen, bijvoorbeeld de beeldbank van School-tv. De sites zijn dan niet afgeschermd; leerlingen kunnen dan zelf naar andere websites surfen. Leerlingen kunnen hun bevindingen bij de webvragen in het digitale klassenboek schrijven.

Naast de themasites is er bij de website ook een methodesite www.invogelvlucht.nl. Op deze site staat algemene, inhoudelijke informatie over de methode. Voor gebruikers van de methode zijn er werkbladen met herhalingsvragen bij alle thema's en overzichten van benodigde materialen bij de onderzoeksopdrachten. Ook is er een tekst voor het schoolplan opgenomen.

8. Op welke wijze maakt de methode gebruik van ICT?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
8.1 In de methode wordt gebruik gemaakt van ICT.		■	themasites vanaf groep 6
8.2 De mogelijkheden voor ICT zijn:	8.2.1 geïntegreerd in de methode (als 'onmisbaar' onderdeel)	▣	er wordt naar de themasites verwezen in het lesboek, maar dit is geen onmisbaar onderdeel
	8.2.2 als additioneel materiaal beschikbaar (als 'extra' onderdeel)	▣	de themasites zijn geen additioneel

8. Op welke wijze maakt de methode gebruik van ICT?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
			materiaal maar keuzemateriaal
8.3 ICT mogelijkheden zijn er voor:	8.3.1 oefenen	■	mogelijkheden voor informatie verwerven en verwerken
	8.3.2 verrijken	■	
	8.3.3 toetsen	□	
	8.3.4 remediëren	□	
	8.3.5 plannen/organiseren van leerling-activiteiten	■	
	8.3.6 registratie van resultaten	■	leerlingen schrijven hun bevindingen in het digitale klassenboek
8.4 ICT maakt gebruik van de volgende informatietypen:	8.4.1 geschreven tekst	■	
	8.4.2 gesproken tekst	□	
	8.4.3 audiofragmenten	■	website maakt gebruik van sites en geluidsfragmenten van anderen
	8.4.4 stilstaand beeld	■	
	8.4.5 bewegend beeld	■	website maakt gebruik van sites en filmpjes van anderen (bv beeldbank)
8.5 De groeperingsvorm waarin ICT wordt gebruikt is:	8.5.1 individueel	■	
	8.5.2 in tweetallen of in groepjes (samenwerkend)	■	
	8.5.3 klassikaal	□	
8.6 De methode heeft een eigen website.		■	
8.7 Op de methodewebsite is informatie te vinden:	8.7.1 voor leerkrachten	■	
	8.7.2 voor leerlingen	■	

9. Kan de methode gebruikt worden in combinatiegroepen?

De leerkracht kan er zelf voor kiezen of hij de leerlingen zelfstandig laat werken of klassikale instructie geeft. De startles is wel klassikaal. Instructie is over het algemeen kort, het eventuele klassikale deel van de les is ook kort. In de handleiding staat met een pictogram aangegeven welk onderdeel van de les klassikaal gedaan moet worden. Dit onderdeel kan ook overgeslagen worden. Een groot deel van

de les zijn leerlingen zelfstandig aan het werk. De leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk aan de hand van de leervragen. Bij elk thema is een werkplan waarop leerlingen kunnen invullen wat ze gaan doen en met wie ze dat gaan doen. Ze werken individueel, in tweetallen of in groepjes. Werken met de methode in combinatieklassen is mogelijk door de ene groep instructie te geven en de andere groep zelfstandig te laten werken. Volgens de auteurs is het ook mogelijk om les te geven aan twee niveaugroepen uit één boek in een combinatiegroep 5/6 of 7/8. Taal- en begripsniveau zijn daar gelijk gehouden. Andere combinaties zijn mogelijk als het taalniveau niet te veel verschilt.

9. Kan de methode gebruikt worden in combinatiegroepen?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
9.1 De methode kan gebruikt worden voor combinatiegroepen.	9.1.1 de handleiding geeft aanwijzingen voor het gebruik van de methode in combinatiegroepen.	■	
	9.1.2 de methode kent zowel leerkrachtgebonden als leerkrachtonafhankelijke lessen.	▣	afhankelijk van keuzes die scholen maken
	9.1.3 elke les bestaat uit zowel een leerkrachtgebonden als een leerkrachtonafhankelijk deel.	▣	afhankelijk van keuzes die scholen maken
9.2 De methode hanteert de volgende groeperingsvormen:	9.2.1 klassikaal	■	
	9.2.2 in tweetallen of in groepjes (samenwerkend)	■	
	9.2.3 individueel	■	

10. Op welke wijze vindt evaluatie plaats?

Evaluatie vindt binnen de methode plaats in de vorm van schriftelijke toetsing. Aanwijzingen voor observatie worden niet gegeven.

Vanaf groep 5 is elke laatste les van een thema een toetsles. In het eerste gedeelte van de les (20 minuten) bereiden de kinderen zich op de toets voor door de samenvatting van het thema te lezen die in het werkboek staat. Daarna volgt de toets (25 minuten). Deze is als kopieerblad achterin de handleiding opgenomen. De toets bestaat uit tien vragen. De eerste acht vragen zijn gericht op de basisstof. Vraag 9 en 10 gaan over de extra stof. Deze vragen kunnen overgeslagen worden als de extra stof niet behandeld is. De toets bevat hoofdzakelijk kennisvragen. Het lezen van de samenvattingen direct voorafgaand aan de toets stimuleert ook het reproductief leren. Daarnaast komen ook inzicht- en toepassingsvragen voor in de toets.

De antwoorden op de toetsvragen zijn in de handleiding opgenomen. Ook is er een registratieblad waarop de leerkracht per thema de resultaten van de leerlingen kan vermelden. Aangegeven wordt hoe de leerkracht het toetscijfer kan uitrekenen (in het algemeen: één punt per vraag). Er wordt een normering gegeven voor goed, voldoende en onvoldoende. De methode bevat geen aanwijzingen om naar aanleiding van het toetsresultaat te differentiëren of remediëren. Eventueel kan de leerkracht gebruik maken van de herhalingsbladen die op de methodewebsite zijn opgenomen. Er zal binnenkort (eind 2007) op de methodewebsite een checklist worden geplaatst waarmee de leerkracht kan achterhalen wat er de oorzaak van is dat een leerling onvoldoende toetsresultaten behaalt of onvoldoende inzet toont.

In basisles 4 (groep 4 les 2) vindt regelmatig reflectie door de leerling plaats onder de noemer 'even terugkijken'. Leerlingen kunnen hierbij achterhalen of ze de doelen uit de voorgaande lessen

beheersen. In het werkboek zijn hiervoor opdrachten opgenomen. Daarna volgt een klassikale nabespreking.

De leerkracht kan de voortgang van de leerlingen die aan de activiteiten op de website werken volgen in het digitale klassenboek op de site. Hierin houden de leerlingen bij welke webvragen ze verwerkt hebben en wat ze ervan geleerd hebben.

10. Op welke wijze vindt evaluatie plaats?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
10.1 Evaluatie vindt plaats door middel van:	10.1.1 observatie	☐	
	10.1.2 toetsing	☒	vanaf groep 5
	10.1.3 portfolio	☐	op de website is wel een digitaal klassenboek aanwezig
	10.1.4 reflectie door leerlingen	☒	
10.2 De handleiding geeft concrete aandachtspunten voor observatie.		n.v.t.	
10.3 Er wordt met de volgende frequentie geobserveerd:	10.3.1 bij elke les	n.v.t.	
	10.3.2 na elk hoofdstuk of blok	n.v.t.	
	10.3.3 twee of drie keer per jaar	n.v.t.	
	10.3.4 anders, namelijk	n.v.t.	
10.4 De wijze waarop de methode toetst of de geformuleerde doelen bereikt zijn, is:	10.4.1 mondeling	☐	
	10.4.2 schriftelijk	☒	vanaf groep 5
	10.4.3 digitaal	☐	
	10.4.4 practicum	☐	
	10.4.5 anders, namelijk	☐	
10.5 De leerstof wordt aan de hand van de volgende type vragen getoetst:	10.5.1 kennisvragen	☒	
	10.5.2 inzichtvragen	☒	
	10.5.3 toepassingsvragen	☒	
10.6 Er wordt met de volgende frequentie getoetst:	10.6.1 na elk hoofdstuk of blok	☒	
	10.6.2 twee of drie keer per jaar	☐	
	10.6.3 anders, namelijk	☐	
10.7 De toetsen sluiten aan bij de leerstof:	10.7.1 alle leerstof wordt getoetst	☒	
	10.7.2 er wordt ook niet behandelde leerstof getoetst	☐	
10.8 De methode geeft concrete aanwijzingen voor het samenstellen van een portfolio.		☐	
10.9 De methode geeft handreikingen	10.9.1 registratie van	n.v.t.	

10. Op welke wijze vindt evaluatie plaats?			
Vragen + indicatoren SLO	Specificaties SLO	Score	Toelichting
voor het registreren van evaluatiegegevens:	observatiegegevens		
	10.9.2 registratie van toetsgegevens	■	
10.10 De methode geeft normen voor het beoordelen van evaluatiegegevens:	10.10.1 normen voor het beoordelen van observatiegegevens	n.v.t.	
	10.10.2 normen voor het beoordelen van toetsgegevens	■	
10.11 De methode biedt mogelijkheden voor remediëring naar aanleiding van de observatie en/of toetsresultaten:	10.11.1 de methode biedt informatie voor (eenvoudige) analyse en/of diagnose van tegenvallende toetsresultaten	□	
	10.11.2 de methode biedt aanwijzingen voor het remediëren van gebleken problemen	□	
10.12 De toetsresultaten zijn aanleiding om te differentiëren:	10.12.1 in aanbod/inhoud	□	
	10.12.2 in doelen	□	
	10.12.3 in instructie	□	
	10.12.4 in verwerking	□	

11. Hoe wordt er rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen?

De methode *In vogelvlucht* heeft per thema een preteaching-activiteit voor de kernbegrippen. Voor deze activiteit is ook een werkblad beschikbaar. De handleiding bij de methode biedt geen aanwijzingen voor extra instructie tijdens de les. Er wordt geen gebruik gemaakt van ondersteunende materialen (in geval van bijvoorbeeld dyslexie). Er is in het reguliere materiaal geen sprake van herhalingsstof of herhalingsopdrachten. Wel bevat de methodewebsite per thema een herhalingsblad.

De methode kent geen expliciet basis- of minimumprogramma. De stof is bedoeld voor alle leerlingen en is niet specifiek gericht op zwakkere leerlingen. Maar de leerkracht heeft wel de mogelijkheid om flexibel met de methode om te gaan. Zwakke leerlingen kunnen bijvoorbeeld alleen de basislessen maken en niet de extra lessen. In de toetsen zijn opgaven over de leerstof van de extra lessen onderscheiden van de overige vragen. Ook andere keuzes zijn mogelijk, mede afhankelijk van de wijze waarop de school gebruik maakt van de methode.

Binnen de leerstof voor een leerjaar worden geen verschillende taal/leesniveaus onderscheiden. De teksten uit het leerboek zijn kort en van een relatief laag leestechisch niveau. Er wordt veel gebruik gemaakt van foto's en illustraties, die de tekst inhoudelijk ondersteunen.

Na de eerste vier lessen (groep 4 twee lessen) van een thema volgen twee extra lessen (groep 4 één les) met extra stof en vier webvragen. De extra lessen en webvragen zijn bedoeld als verbreding/verdieping. Bij de extra lessen worden ook opdrachten geformuleerd in het werkboek. De extra stof wordt getoetst. Bij de webvragen zijn geen doelen geformuleerd en de inhoud van de webvragen komt niet terug in de toets.

De methode *In vogelvlucht* hanteert veel variatie in verwerkingsopdrachten. De verschillende opdrachten, met name ook de webopdrachten, geven extra mogelijkheden voor differentiatie naar interesse. Het is mogelijk dat leerlingen op basis van een werkplan, met daarin hun eigen leervragen of interesse, zelf een keuze maken uit het leerstofaanbod in het lesboek of op de website. De

opdrachten bij de extra lessen zorgen ook voor variatie naar niveau. Veel opdrachten kunnen zelfstandig, in eigen tempo, worden uitgevoerd. Er is grote variatie in het type opdrachten, zodat aan veel leerstijlen tegemoet gekomen wordt.

In vogelvlucht biedt veel verschillende werkvormen. Hierdoor is het voor leerkrachten mogelijk om zelf variaties aan te brengen. Er worden echter geen specifieke variaties aangegeven in de handleiding.

Elk thema wordt vanaf groep 5 afgesloten met een toets. In de handleiding bij de toets wordt alleen uitleg gegeven over de voorbereiding op de toets (samenvatting lezen), het maken van de toets en de waardering. Er worden verder geen aanwijzingen gegeven om op basis van de toetsresultaten te differentiëren in de doelen, instructie en verwerking.

11. Hoe wordt rekening gehouden met de verschillen tussen de leerlingen?			
Vragen + indicatoren	Specificaties	Score	Toelichting
11.1 De methode biedt hulp aan zwakkere leerlingen om goed met het leerstofaanbod om te kunnen gaan door:	11.1.1 pre-teaching	■	
	11.1.2 extra instructie tijdens de les	□	
	11.1.3 gebruik van ondersteunend materiaal (zoals cd's met teksten voor dyslexie)	□	
	11.1.4 herhalingsopdrachten	□	
	11.1.5 het aanbieden van een basisprogramma)	■	
	11.1.6 het aanbieden van de leerstof op verschillende taal/leesniveaus	□	taalniveau is wel vrij eenvoudig en er zijn veel afbeeldingen
11.2 De methode biedt mogelijkheden voor betere leerlingen door:	11.2.1 aanbieden van verrijkingsstof	■	
	11.2.2 aanbieden van verrijkingsvragen/opdrachten	■	
	11.2.3 formuleren van aanvullende doelen bij de verrijking	■	
	11.2.4 toetsen van de verrijkingsstof	■	
	11.2.5 het aanbieden van de leerstof op verschillende taal/leesniveaus	□	
11.3 Er is variatie in de verwerking van de leerstof:	11.3.1 naar interesse	■	
	11.3.2 naar niveau	■	
	11.3.3 naar tempo	■	
	11.3.4 naar leerstijl	■	
11.4 De methode geeft aanwijzingen voor het variëren van de instructie.		□	
11.5 De toetsresultaten zijn aanleiding om te differentiëren:	11.5.1 in aanbod/inhoud	□	
	11.5.2 in doelen	□	
	11.5.3 in instructie	□	
	11.5.4 in verwerking	□	

12. Hoe ziet de methode eruit?

De methode maakt gebruik van steunkleuren om de verschillende jaargroepen van elkaar te onderscheiden. De handleiding en het lesboek hebben per jaargroep specifieke kleuren. Dit geldt ook voor de werk- en antwoordenboeken. De antwoordenboeken zijn gelijk aan de werkboeken maar dan met de antwoorden ingevuld.

Materiaal	Formaat (b x h)	Uitvoering	Presentatie
<i>leerkracht</i>			
handleiding	25 x 31 cm	Ringband, losbladig (viergaats pagina's) met tabbladen per thema en tabbladen voor toetsen, antwoorden toetsen en kopieerbladen	buitenzijde in steunkleur met illustratie binnenzijde in zwart-wit met steunkleur van de werk- en antwoordenboekjes
Materiaal	Formaat (b x h)	Uitvoering	Presentatie
<i>leerling</i>			
lesboek	22,5 x 22,5 cm	Harde koft, gebonden	buitenzijde in steunkleur met illustratie binnenzijde in kleur met veel foto's en tekeningen
werkboek	19 x 28,5 cm	Slappe koft, geniet	buitenzijde in steunkleur met illustratie binnenzijde in zwart-wit met steunkleur
antwoordenboek	19 x 28,5 cm	Slappe koft, geniet	buitenzijde in steunkleur met illustratie binnenzijde in zwart-wit met steunkleur
educatieve website		aparte themasites met extra leerstof en diverse activiteiten bij alle thema's	

13. Welke informatie staat er in de handleiding?

Per leerjaar is er een handleiding. De handleiding bestaat grofweg uit drie onderdelen:

Het eerste deel betreft een algemene inleiding waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:

1. Verantwoording en achtergronden (leerstofkeuze, opbouw, leerlijnen en leerstofoverzicht)
2. Materialen
3. Werken met *In vogelvlucht* (onderwijskundige uitgangspunten, didactiek, concreet materiaal en buitenwerk, beelden als stimulans, klassikaal werken, zelfstandig werken en differentiatie, zelfstandig werken met de themasites en combinatiegroepen)
4. Lesbeschrijvingen van de desbetreffende jaargroep

In het tweede deel komen de thema's aan bod. Elk thema, dit zijn er zes per leerjaar, zit achter een tabblad. Per thema komen de volgende onderdelen/lessen aan de orde:

- Inleiding en achtergrondinformatie
- Start 1 (o.a. activeren voorkennis en leervragen)
- Basis 2, 3, 4 (o.a. informatie verwerven en/of onderzoek doen)
- Extra 1, 2 (o.a. informatie verwerven en/of onderzoek doen)
- Toets

Van elk type les worden lesbeschrijvingen gegeven waarin verkleinde weergaven van de werkboekjes zijn opgenomen. Een lesbeschrijving begint met een overzicht van de kernbegrippen van het thema, het benodigde materiaal en het lesverloop. Per les worden de lesdoelen vermeld.

Het derde deel heeft drie tabbladen:

- Toetsen
- Antwoorden toetsen
- Kopieerbladen (o.a. toetsregistratieformulier, werkplannen en werkbladen preteaching).

De handleiding van groep 4 wijkt hierop iets af. Er zijn minder lessen per thema. Het derde deel ontbreekt. De werkbladen zijn opgenomen bij de lessen. Voor groep 4 zijn geen toetsen en werkplannen ontwikkeld.

14. In hoeverre is er aandacht voor multiculturele thema's?

In de methode komen zowel Nederlandse als niet-Nederlandse namen en personen voor, zowel in de teksten als ook in de illustraties. Er zijn geen specifieke thema's die multiculturele onderwerpen behandelen.

15. In hoeverre is er aandacht voor de rolverdeling tussen mannen en vrouwen?

In de methode komen zowel personen in rolbevestigende als roldoorbrekende situaties voor. Zo zijn er werkende mannen en vrouwen te zien en daarbij bijvoorbeeld ook een vrouw die de heg snoeit en meisjes die voetballen. Mannen en vrouwen komen ongeveer evenveel aan bod.